


VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 11:00 uur d.d. 30 juni – 12:00 uur d.d. 1 juli

5.1.2e Directie Communicatie Vragen? Mail naar 5.1.5 @minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden van getroffen Jongeren vanaf 12 jaar die zich kunnen laten vaccineren 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting en karakterisering van de berichtgeving

- Gratis testen voor je reis is onderwerp van gesprek vanwege de 'stormloop' (NU.nl) die er op deze testen gaande is. De Telegraaf spreekt van 'chaos' bij de GGD. Gisteren was er sprake van overbezette telefoonlijnen, omdat de website testenvoorjereis.nl vanwege technische issues nog niet online ging. In de loop van de dag berichtten RTL Nieuws en NOS dat het nog wel dagen/weeken kan duren voordat de website testenvoorjereis.nl online zou gaan. Het leek dan ook een verrassing dat de website gisteravond alsnog online ging, waarbij de eerste mensen hun testafpraak hebben kunnen maken. Ook druppelen reacties binnen van mensen die nu alweer achter het net hebben gevestigd; de meeste tijdslots zitten alweer vol.
- Het NOS journaal opent met het nieuws dat huisartsen en zorginstellingen vanaf vandaag een vaccinatiebewijs kunnen invoeren in het centrale systeem van het RIVM. Maar de LHV laat vanochtend via Twitter weten dat het "VWS-webportaal voor vaccinatiebewijzen via zorgverleners nog niet klaar blijkt." Ook stelt de vereniging dat de technische helpdesk van VWS nog niet in de lucht is.
- Media schenken vooral feitelijk aandacht aan het kabinetsbesluit om het Gezondheidsraadadvies over te nemen en jongeren vanaf 12 jaar de keuze geven om zich te laten vaccineren. De drie argumenten daartoe komen terug: de gezondheidswinst voor jongeren, de indirecte gezondheidswinst (zoals het tegengaan van scholensluiting) en de bijdrage aan het zich wapenen tegen de opmars van de Deltavariant. Pers, publiek en politiek zijn benieuwd hoe de communicatie richting de jongerendoelgroep eruit zal komen te zien. Verder zegt GGD GHOR Nederland dat de GGD'en geen problemen voorzien met het vaccineren van jongeren en dat zij verwachten de huidige planning van de overheid te halen. Op Schiermonnikoog zijn inmiddels al zo'n 30 jongeren gevaccineerd door de Friese GGD die al op het eiland aanwezig was toen het besluit naar buiten kwam.
- 'Flinke mazen in quarantainenet' kopt De Telegraaf. Volgens de krant blijkt uit cijfers van VWS dat een maand quarantaineplicht in totaal nog geen boete per dag heeft opgeleverd. "Navraag levert het beeld op van een allesbehalve waterdicht beleid," concludeert de krant, die onder meer sprak met GGD Kennemerland, de ANWB en verschillende gemeenten.
- Tegenover verschillende media waarschuwen experts voor het loslaten van maatregelen kort na een (eerste) vaccinatie. NOS spreekt hoogleraar immunologie Huub Savelkoul en hoogleraar vaccinontwikkeling Gideon Kersten over de vraag of het wel zo veilig is om meteen na je Janssen-prik alle afstandsregels los te laten? Savelkoul bestrijdt de uitleg van VWS dat je direct na de vaccinatie zodanig goed beschermd bent, dat het verantwoord is om je naar binnen te laten. "Dat is akelig snel", zegt hij. "Ik zie geen wetenschappelijk inhoudelijke redenen waarom die injectie zo snel bescherming zou geven." Kersten noemt het "niet heel elegant" om meteen de afstandsregels los te laten. Via Twitter reageert veldepidemioloog Amrish Bajdoe op het stuk met: "Dit is idioot en heeft niets maar dan ook niets met wetenschap te maken. Compleet verkeerd signaal. Huub [Savelkoul] zegt het bescheiden maar dit is echt onzin van primaire orde." Regionale media halen bij vaccinoloog Anke Huckriede op dat een eerste prik 'beduidend slechter' beschermt tegen de Deltavariant. Volgens Huckriede voelen mensen die ingeënt zijn zich onterecht veilig. Totdat iedereen volledig is gevaccineerd, is de Deltavariant nog gevaarlijk. "Daarom is een tweede prik erg belangrijk", aldus Huckriede. Tegenover Omroep West stelt corona-expert en Red Team-lid Wim Schellekens dat het erg is dat we een vakantiegevoel/vrijheidsgevoel hebben nu maatregelen grotendeels zijn afgeschaft; "...Dat betekent dat het virus onder de niet of deels gevaccineerden vrij spel heeft." Wat Schellekens betreft speelt ons gedrag een belangrijke rol. "Je moet je realiseren dat je nog besmet kunt raken, ook al ben je gevaccineerd. En je kunt anderen besmetten."

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

-

Informatiebehoefte

- 'Flinke mazen in quarantainenet' kopt [De Telegraaf](#). Volgens de krant blijkt uit cijfers van VWS (23 boetes tot en met maandag) dat een maand quarantaineplicht in totaal nog geen boete per dag heeft opgeleverd. "Navraag levert het beeld op van een allesbehalve waterdicht beleid," concludeert de krant, die onder meer sprak met GGD Kennemerland, de ANWB en verschillende gemeenten. De Telegraaf haalt reacties op bij virologen Bert Niesters (UMCG) en Ab Osterhaus. Niesters: "Dit is een verkeerde risico-inschatting. Zo werkt het niet, dan zou ik zeggen: doe het niet [...] Als controle niet goed is, is dat zorgelijk." Osterhaus: "Het systeem is zo goed als de controle en de handhaving."
- GGD GHOR Nederland heeft alle regionale GGD'en geadviseerd te stoppen met het gebruiken van sneltesten op coronatestlocaties. Volgens GGD GHOR Nederland zijn PCR-testen zijn beter geschikt voor "deze fase van de bestrijding van de pandemie", waarin een toenemend aantal mensen gevaccineerd is of een coronabesmetting heeft doorgemaakt.

Regionale GGD'en hebben het advies overgenomen. Zij hebben "de ruimte om deze overgang naar een ander ingericht testlandschap qua tijdspad binnen hun eigen mogelijkheden in te vullen", aldus GGD GHOR Nederland.

- EHBO'ers in de vaccinatie locaties in Leeuwarden en Drachten hebben het druk met flauwvallende jongvolwassenen. Het warme weer, hernieuwde uitgaansmogelijkheden en spanning voor de vaccinatie zouden daar allemaal een rol bij spelen. ([Leeuwarder Courant](#))

Kabinetsbesluit vaccineren van gezonde tieners

- In de talkshows en ochtendkranten kort aandacht voor het vaccineren van jongeren. Met aandacht voor de drie redenen die ten grondslag liggen voor het kabinetsbesluit om het advies van de Gezondheidsraad over te nemen. Media zijn benieuwd hoe de voorlichting richting de jongeren eruit zal komen te zien.
- GGD GHOR Nederland zegt dat de GGD'en geen problemen voorzien met het vaccineren van jongeren. GGD'en verwachten de huidige planning van de overheid te halen. Volgens dit plan hebben alle jongeren van 12 tot en met 17 jaar die gevaccineerd willen worden, voor het nieuwe schooljaar een eerste prik gehad. Op Schiermonnikoog zijn inmiddels al zo'n 30 jongeren gevaccineerd door de Friese GGD die al op het eiland aanwezig was toen het besluit naar buiten kwam.

CoronaCheck-app

- Het NOS journaal opent met het nieuws dat huisartsen en zorginstellingen vanaf vandaag een vaccinatiebewijs kunnen invoeren in het centrale systeem van het RIVM. Zo kunnen de mensen bij wie deze informatie nog niet in MijnRIVM staat zich richten tot de huisarts of de zorginstelling waar ze zijn gevaccineerd. Maar de LHV laat vanochtend via [Twitter](#) weten dat het "VWS-webportaal voor vaccinatiebewijzen via zorgverleners nog niet klaar blijkt." Ook stelt de vereniging dat de technische helpdesk van VWS nog niet in de lucht is.
- Hoewel de internationale QR-code de heilige graal lijkt, vragen sommige mensen op social media zich al snel af wat ze met die QR-code kunnen. Door de verschillende regels die landen hanteren is het voor hen nog steeds een zoektocht om uit te vinden wat zo'n QR-code nou precies waard is per land. Bijvoorbeeld: Word ik in elk land binnengelaten? Is mijn vaccinatie van een week geleden genoeg? Heb ik een PCR-test nodig voor land X of is een antigeentest voldoende?
- Op social media -ook de corporate kanalen van VWS en de social mediakanalen van minister De Jonge- melden mensen zich vanochtend meteen wanneer het hen nog niet lukt om een QR-code aan te maken, terwijl dit wel zou moeten. Een grote groep mensen waarbij het nog steeds niet lukt is de groep die een coronabesmetting heeft doorgemaakt en een vaccinatie heeft gehad. Deze groep vraagt zich af of zij niet toch een tweede vaccinatie moeten halen. Een deel van hen geeft aan dat ze hun internationale QR-code wel krijgen, maar hun 'NL-code' niet. Positieve noot: ook veel mensen die hun genoeg en trots laten weten dat zij snel op vakantie kunnen.

Onderzoek

- Uit onderzoek van de Universiteit van Utrecht blijkt dat het coronavirus vaak voorkomt bij huiskatten en -honden waarvan de eigenaar besmet is. Het advies van de onderzoekers voor coronapatiënten is dan ook contact met kat of hond te vermijden. "De grootste zorg is niet de gezondheid van de dieren, maar het potentiële risico dat huisdieren als een reservoir van het virus kunnen dienen en het virus opnieuw in de menselijke populatie kunnen introduceren."
- Uit onderzoek van de RUG blijkt dat een pilot met teststraten voor hoger onderwijs en mbo in Groningen 25 coronauitbraken heeft voorkomen. Volgens epidemioloog Esther Metting (RUG) blijkt uit het onderzoek dat dit soort toegangstesten een nieuwe onderwijssluiting na de zomer kunnen voorkomen. ([DvhN](#))

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- -

Betekenisgeving

Experts waarschuwen voor het loslaten van coronamaatregelen kort na (eerste) vaccinatie

- [NOS](#) spreekt een aantal experts over de vraag of het wel zo veilig om meteen na je Janssen-prik alle afstandsregels los te laten? **Hoogleraar immunologie Huub Savelkoul (Wageningen Universiteit)** bestrijdt de uitleg van VWS dat je direct na de vaccinatie zodanig goed beschermd bent, dat het verantwoord is om je naar binnen te laten. "Dat is akelig snel", zegt hij. "Ik zie geen wetenschappelijk inhoudelijke reden waarom die injectie zo snel bescherming zou geven." Welke gevolgen kan deze regeling hebben voor het aantal besmettingen? Precieze consequenties zijn lastig te voorspellen, maar Savelkoul denkt dat Nederland de maatregelen überhaupt te snel laat varen. "We kunnen nu los in de vakantie, maar daar betalen we misschien in september een hele hoge prijs voor." Volgens de immunoloog neemt het proces tijd in beslag. Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen twee soorten beschermingen, zegt Savelkoul. "Je bent sneller beschermd tegen een besmetting en het doorgeven van de besmetting, dat gaat om minimaal drie dagen. De bescherming tegen ernstige klachten duurt langer, minimaal zeven tot tien dagen." Savelkoul benadrukt dat de bescherming tegen ernstige klachten 'de gouden reden' is waarom je vaccineert. Ook **hoogleraar vaccinontwikkeling Gideon Kersten (Universiteit Leiden)** zegt het ontwikkelen van je immuniteit enkele weken duurt. Kersten noemt het "niet heel elegant" om meteen de afstandsregels los te laten. "Maar de infectiedruk neemt natuurlijk wel af." Hij benoemt ook dat vooral jongeren nu het Janssen-vaccin nemen. "En die zullen toch niet zo snel heel erg ziek worden. Daarbij voorkomt het ook dat mensen sluiproutes nemen om naar feesten te gaan, dus in die zin kan ik het besluit wel een beetje begrijpen." Kersten denkt dat het aantal infecties na de zomer zal omlaag dalen. "Maar als je kijkt naar de sterfgevallen en ziekenhuisopnames, dan denk ik dat het wel gaat meevallen." Via [Twitter](#) reageert **veldepidemioloog**

Amrish Baidjoe op het stuk met: "Dit is idiotie en heeft niets maar dan ook niets met wetenschap te maken. Compleet verkeerd signaal. Huub [Savelkoul] zegt het bescheiden maar dit is echt onzin van primaire orde."

- Volgens **vaccinoloog Anke Huckriede (UMCG)** beschermt een eerste prik 'beduidend slechter' tegen de Deltavariant. "De Deltavariant maakt het nu ingewikkeld: mensen die ingeënt zijn, voelen zich onterecht veilig", aldus Huckriede. Totdat iedereen volledig is gevaccineerd, is de Deltavariant nog gevaarlijk. "Daarom is een tweede prik erg belangrijk", aldus Huckriede. "Ik maak me wel zorgen over alle mensen die nu terugkomen van vakantie", zegt Huckriede. "Een quarantaine zoals in Duitsland is misschien een sterk middel. Maar een test bij terugkomst in Nederland, en één een week later, lijkt me haalbaar en belangrijk." (De Limburger en [Dvhn](#))
- **Corona-expert en lid van het Red Team Wim Schellekens** vindt het niet verstandig van het kabinet om de sluiten meteen weer open te zetten nu het aantal besmettingen in rap tempo daalt. Nu die maatregelen grotendeels zijn afgeschaft, zie je wat er gebeurt: stadions, discotheken en winkels gaan weer open. We hebben een vakantiegevoel, een vrijheidsgevoel van: het is voorbij." Is dat erg? "Ja, dat is erg. Dat betekent dat het virus onder de niet of deels gevaccineerden vrij spel heeft. De vaccinatiegraad is zodanig, dat nu 60% één prik heeft en 30% twee prikken. Een grote groep is dus nog niet of slechts deels beschermd. Daar komt nu de Deltavariant bij, die zit al op 30 tot 40 procent in Nederland en is 60% besmettelijker dan de vorige varianten. Dus je hebt veel minder contact en minder virusdeeltjes nodig om te besmetten. Wat Schellekens betreft speelt ons gedrag een belangrijke rol, al lijkt niet iedereen daar mee bezig zoals tijdens de eerste golf begin 2020. We zijn er dan ook nog niet. "Je moet je realiseren dat je nog besmet kunt raken, ook al ben je gevaccineerd. En je kunt anderen besmetten." Zelf draagt hij daarom nog steeds een mondkapje in de winkel, ook al hoeft dat niet meer, en houdt hij afstand. "Ik wil geen onderdeel zijn van de besmettingsketen. Die notie is er in Nederland niet. Gevaccineerden denken dat ze klaar zijn." De corona-expert voorspelt dan ook nieuwe brandhaarden na de zomer, zeker op plekken waar mensen op elkaar wonen en bij mensen die niet gevaccineerd zijn. Daarom pleit Schellekens ervoor, naast vaccineren, ook maximaal in te zetten op bron- en contactonderzoek, met ondersteunde en niet-vrijblijvende isolatie en quarantaine: de kerntaak van de GGD bij epidemiebestrijding. "Alleen zo kunnen we brandhaarden die ontstaan direct de kop indrukken." ([Omroep West](#))

Commentaar cabinetsbesluit vaccineren van gezonde tieners

- Onder algemeen publiek op social media is een kleinere groep is blij met het besluit. Deze groep ziet zowel de directe als indirecte voordelen van vaccinatie. Zo stelt deze groep dat het vaccineren van 12 t/m 17-jarigen van belang is om te voorkomen dat er 'klassen op school uitvallen doordat kinderen positief worden getest'. Ook benadrukt deze groep dat het vaccineren van 12 t/m 17-jarigen belangrijk is om de verspreiding van het virus tegen te gaan. Een grotere groep kan zich niet in het besluit vinden. Deze groep gebruikt veelal dezelfde argumenten: kinderen kunnen niet ernstig ziek worden van het virus, kinderen moeten niet worden blootgesteld aan een 'experimenteel' vaccin en kinderen zijn niet in staat deze keuze zelf te maken. Nieuw punt van kritiek is dat een enkeling specifiek lijkt te vallen over de volgende zin uit het persbericht: "Door vaccinatie besmetten zij elkaar onderling minder en vermindert de kans dat jongeren komend schooljaar in quarantaine moeten." In reactie hierop spreken zij van "chantage" en dat er "druk wordt uitgeoefend" op de kinderen om zich wel te laten vaccineren.
- Uit Telegraaf's 'Stelling van de dag' blijkt dat de stellingdeelnemers redelijk verdeeld zijn over het al of niet vaccineren van tieners tegen corona. Volgens 42% is dit verstandig. Ongeveer de helft vindt het overbodig om kinderen in te enten tegen een virus waar ze zelf nauwelijks ziek van worden. 42% vindt het een goede zaak dat alle 12- t/m 17-jarigen die dat willen een afspraak kunnen maken voor een coronaprik. Volgens iets meer dan de helft kan vaccinatie van jongeren bijdragen aan het indammen van een mogelijke opleving van de epidemie in het najaar. Het opnieuw sluiten van middelbare scholen kan door het vaccineren van 12- t/m 17-jarigen voorkomen worden, denken deze stemmers. Een goede reden om vaart te zetten achter de vaccinatiecampagne bij jongeren, stelt 42%. Toch ziet ruim de helft van de stemmers dit anders. Zij vinden het onnodig om gezonde kinderen te vaccineren tegen een voor hen niet al te gevaarlijk virus, vooral nu de meeste volwassenen en kwetsbaren al gevaccineerd zijn. Van de deelnemers zegt 51% bang te zijn voor bijwerkingen van het Pfizer-vaccin als zijn of haar (klein)kind(eren) worden gevaccineerd. Menig tegenstemmer is hier stellig over: "Laat die kinderen met rust..." Ruim de helft vindt het niet goed dat kinderen al vanaf 16 jaar officieel zelf mogen bepalen of ze wel of niet worden ingeënt. Ongeveer de helft van de stemmers heeft zelf kinderen in deze leeftijdsgroep. Slechts 12% laat zijn kinderen inenten, 36% doet dat niet en 2% twijfelt. Daarom is voorlichting essentieel, zeggen voorstemmers.
- Stakeholders zijn verdeeld over het besluit. Zo scharen **Jeugdarts en bestuurslid van AJN Jeugdartsen Martijn Spoelstra** en **PvdA-Kamerlid Attje Kuiken** zich achter het besluit, maar stellen wel dat het van belang is dat er een goede informatievoorziening komt. **PVV-Kamerlid Fleur Agema** reageert fel op de Kamerbrief en stelt dat zij in het besluit een sociale druk voor vaccinatie ziet. Verder stelt Agema dat de achterblijvende vaccinatiebereidheid van migrantengroepen een reden is achter het vaccineren van gezonde 12 t/m 17-jarigen. Ten slotte wederom een reactie van het **Artsen Covid Collectief (ACC)** die stelt dat de Gezondheidsraad op basis van ongegronde angst voor virusvarianten heeft ingestemd met het vaccineren van deze groep.